

f) strengthening inter subject relations, building the entire process in the specialty of a single integral system in which it is best to build a complete system of training specialists;

g) the direction of all means of activity on the person himself, changing the orientation of views and goals to scientific and professional activities.

To intensify learning, it is necessary not only to make the goal more intense and strengthen the motivation of learning. Certain changes need to be made to the content of education. In psychological and pedagogical research, recently great importance has been attached to new approaches to the selection and structuring of the content of the foundations of Science in order to increase its productivity.

Summing up the above, we can briefly describe the main directions of improving the structure of educational content in the context of the intensification of the educational process: a) strengthening the focus of content on the integrated implementation of three main functions – educational, educational and developmental; b) increasing the informative capacity of each academic discipline due to the maximum saturation of the content while maintaining its accessibility; c) presenting the material in enlarged blocks, strengthening the role of generalization in the process of studying the material, conducting generalizing classes; d) increasing the importance of theory in the content of education; e) expanding the application of the deductive approach where it is particularly effective; f) strengthening visual connections; g) improving the selection of exercises in order to solve more educational and developmental problems with a minimum of them; c) applying algorithmic instructions in the learning process; i) using computer devices; k) forming educational skills and abilities.

In recent years, interest in the theory of optimization of educational processes has increased due to the widespread use of technologies in teaching, as well as significant financial costs necessary for obtaining high-quality education [2, 35].

References

1. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу : інноваційні засоби і технології : [колективна монографія]. – К. : Атіка - 2005. – с. 252.
2. Лутай В. С. Реформування вищої освіти на основі становлення філософсько-методологічної парадигми посткласичної науки. Рух на випередження. – К.: Вища освіта України – 2011. – № 2. – с. 33–43.

УДК 821.111

Моргунова О.О.

кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології

ПОНЯТТЯ МАРГІНАЛЬНІСТЬ В РОМАНАХ РОБЕРТА ГЕЛБРАЙТА (АКА ДЖ. К. РОУЛІНГ)

Роман «Кувала зозуля» («The Cuckoo's Calling»), який відома британська письменниця Джоан Роулінг написала під псевдонімом Роберт Гелбрайт, був доволі скромно прийнятий критикою, хоча й отримав схвальні рецензії після оприлюднення справжнього імені автора. Тим не менш, серія про Корморана Страйка складає вже п'ять романів, які доволі успішно продаються, вони доволі вдало екранізовані й мали непогані рейтинги. Усе це свідчить про те, що новий герой Роулінг знайшов свого читача, а значить він корелює з якимись тенденціями сучасного суспільства. Проте сутність цієї кореляції досі не визначено й не проаналізовано.

Звісно ж, спроби аналізу принаймні першого роману серії були. Наприклад, Деклан Берк назвав твір «одним із найбільш впевнених і захопливих дебютних кримінальних романів року» [3]. Хоча й зауважив, що детектив має надто претензійне ім'я та гротескно зовнішність як для літературного приватного детектива. А Р. Кавені вбачає у сюжеті роману «ознаки сардонічної соціальної комедії» [5], у чому з нею однак Ш. Дхапола [4]. Проте на разі літературознавці не вбачають у серії про Корморана Страйка жодних нових тенденцій детективної літератури.

Таким чином, на сьогодні маємо на диво мало літературознавчих досліджень роману «Кувала зозуля», а також робіт, присвячених аналізу головних героїв роману. Приємним винятком стало дослідження Пітера С. Моліна, який докладно дослідив тему «пораненого воїна» в сучасній британській літературі, приділивши у своєму дослідженні значну увагу саме образу Корморана Страйка – головному герою роману «Кувала зозуля». Автор зазначив, що тільки Дж. Роулінг спромоглася проілюструвати, як ветерани війн можуть впоратися з мирним повсякденням [6]. Хоча й зауважив, що незрозуміло, з якою метою письменниця додала цю деталь до образу головного героя, адже вона слабо корелює з детективною лінією. Найбільш вдалою в цьому дослідженні, на нашу думку, була здогадка Моліна про те, що: «Страйк багато чим нагадує типових літературних приватних детективів, які живуть... на межі корумпованого суспільства...» [6]. Гадаємо, використання саме слова «margins» було тут не випадково, бо саме поняття «маргінальність» найбільш точно відповідає поетиці зображення головного героя,

Поняття «маргінальність» через свою мультидисциплінарну природу досі має доволі розмиті межі. Первинне визначення належить соціологу Р. Парку, який у такий спосіб визначав ситуації неадаптованості

емігрантів до нових соціальних умов їх соціально-психологічні наслідки. У літературознавстві «поняття маргінальності припускає відсторонену, відчужену позицію героя щодо світу соціальних, релігійних і моральних цінностей» [2 с. 309], маркуючи їх етнічну й екзистенціальну інакшість.

Така маргінальність характерна для зображення головного героя роману «Кувала зозуля» Корморана Страйка, якого від самого початку переживає ситуацію ніби викинутості з нормального життя: «Гігантські борги, платити нема чим, крах неминучий, наслідки непередбачувані, Шарлотта почне вигадливо пакостити, аби помститися за його ухід... Страйк знесилився; усі ці нападки пекельним калейдоскопом закрутилися у нього перед очима» [1, 13]. Відзначаючи цю особливість персонажа, Ш. Дхапола зауважила: «...Корморан Страйк не є вашим звичайним приватним детективом. Він аутсайдер і той, за кого ви навряд чи будете вболівати» [4]. Але з подальшою оповіді стає зрозуміло, що таке маргінальне побутування Страйка насправді є нормою його життя. Він завжди не вписується у своє оточення. У першу чергу, це виражено через опис зовнішності героя: двометровий велетень, Корморан має кремезну статуру, підкреслену, у тому числі, й зайвою вагою. Також усім героям кидається у вічі волосся Корморана – надзвичайно густе й курчаве – за яке з дитинства герой отримав прізвисько «Лобок». Крім того, Страйк – каліка (під час однієї з військових операцій герой втрачає ліву ногу), і надалі сам факт каліцтва часто використовується героєм, як засіб протиставлення себе співбесіднику: Корморан ніби демонструє, що він знаходиться по інший бік буття, який здоровим людям недоступний.

Також стає очевидним, що життєва стратегія Корморана включає постійне входження до чужорідних спільнот і постійне, можливо, й не завжди свідоме, опозиціонування себе в них. Так, не маючи хоч скільки-небудь значних суспільних зв'язків, він самотужки вступає до Оксфорда, де опиняється серед британської еліти. Його кохана жінка, з якою герой довгий час матиме складні, але пристрасні любовні стосунки, належить до родини, занесеної до Книги перів. Хоча й сама Шарлотта Кемпбел зображена як свідомо бунтарка проти соціальних стереотипів, і відносини зі Страйком були лише частиною її протесту, оскільки щойно герої розлучилися, Шарлотта одразу ж заручується (а потім і одружується) з представником лондонської еліти Джейго Россом. Тож, стає очевидним, що в мезальянсі Шарлотта шукала спосіб власної руйнації, а також засіб завдання прикростей своїм рідним, зокрема своєму батькові. Позиція ж Страйка у відносинах із коханою діаметрально протилежна: його не відлякує високе походження Шарлотти і можливий опір її родичів, бо герой в принципі не мислить себе в межах якого-небудь соціуму, тому й не бачає у власних стосунках будь-яких ускладнень соціологізації.

Попри велику спокусу співвіднести образ Корморана Страйка з байронівською «зайвою людиною» чи камюзіанським «іншим» героєм, герої Роулінг (у тому числі й Ньют Скамандер) не несуть у собі свідомого виклику і протиставлення. Маргінальність героїв Роулінг, так би мовити, безвекторна, вони не прагнуть приєднатися до жодного суспільного прошарка. Вони не бунтарі проти абсурдності життя, як «сторонній» у Камю, не зосереджені на власній екзистенції, як класичні байронівські «зайві» герої. Герої Роулінг усвідомлюють своє покликання, роблять усе, щоб займатися своєю улюбленою справою, але за це їм доводиться платити власною безпритульністю і постійним відчуттям відчуженості. Однією з характерних ознак побутування цих героїв є те, що світ не протистоїть їм, не намагається їх знищити, принаймні не виявляє відкритої агресії чи остракізму. Він сприймає зусилля героїв зі значною часткою нерозуміння, а в переважній більшості просто байдуже. Проте в ситуації, коли у складно організованому соціумі необхідно відновити справедливість чи виникає потреба показати світові небезпечність його ідеології, тільки такі маргінальні, «неправильні» герої, як Корморан Страйк чи Ньют Скамандер виявляються здатними запропонувати якесь рішення і дати хоч якусь надію. І на це вони спроможні тільки завдяки тому, що в силу своїх характерів не здатні належати до якогось одного конкретного шару суспільства.

Література

1. Гэлбрейт Р. Зов кукушки. М. : Азбука-Аттикус, 2013. 408 с.
2. Кравець О. М. Специфіка маргінального героя в американській літературі другої половини ХХ століття. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Філологія». Харків, 2014. Вип. 71. С. 309–312.
3. Burke D. Book review. – URL: <https://www.irishtimes.com/culture/books/the-cuckoo-s-calling-by-robert-galbraith-1.1475081> (дата звернення: 15.12.2020).
4. Dhapola Shruti. Book Review: The Cuckoo's Calling by Robert Galbraith aka J.K. Rowling. – URL: <https://www.firstpost.com/living/book-review-the-cuckoos-calling-by-robert-galbraith-aka-jk-rowling-1046797.html> (дата звернення: 15.12.2020).
5. Kaveney R. Book review: The Cuckoo's Calling. By Robert Galbraith (AKA J.K. Rowling). – URL: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/reviews/book-review-cuckoo-s-calling-robert-galbraith-aka-jk-rowling-8720530.html> (дата звернення: 15.12.2020).
6. Molin Peter C. A «phrase too cute to do our ugliness justice»: portraying «wounded warriors» in contemporary war fiction. – URL: <https://www.thefreelibrary.com/A+%22phrase+too+cute+to+do+our+ugliness+justice%22%3A+portraying+%22wounded...-a0438949744> (дата звернення: 15.12.2020).